

Лекція 10

Розділ II : Реалізація дизайн проектів.

Тема лекції 10. Поняття архітекtonіки та режисури у дизайнерській діяльності.

Навчальна мета: вивчити значення слів, (архітекtonіка) та (інсталяція);

Зрозуміти застосування режисури в світловому дизайні інтер'єру.

Виховна мета : розвинути навички режисерського мислення в дизайні.

План

1. Архітекtonіка.
2. Застосування режисури в світловому дизайні інтер'єру.
3. Інсталяція.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дубовик Л.П. Дизайнер інтер'єрів: програма спецвипуску для студентів профтехучилищ. Мистецтво та освіта 1998 С.27-230.
2. Жоголь Л.Є. Декоративное искусство в современном интерьере - К. будівельник, 1986 -56 с.
3. Косяк А.С., Лесовой К.П., Полежаев В.П. Художественное оформление, 2003 - 61 с.
4. Якоб Нільсен «Веб-дизайн» видавництво «Символ-плюс» 2002 С. 11-23.
5. Волков Д. «Школа сучасного дизайну від А до Я» видавництво ЕКСМО С.

1. Архітекtonіка

Архітекtonіка (від грец. *архиктоуїкz*] — *будівельне мистецтво, архітектура*) — художній вираз структурних закономірностей конструкції будівлі, споруди, а також композиції круглої скульптури і об'ємного твору декоративного мистецтва.

У ширшому сенсі архітекtonіка — композиційна будова будь-якого твору мистецтва, що обумовлює співвідношення його головних і другорядних елементів.

Архітекtonіка виявляється у взаємозв'язку і взаєморозташуванні частин, в

ритмічному ладі форм, який робить наочними статичні зусилля конструкції. Частково вона виявляється і в пропорціях, колірному ладі творів і т.п.

Термін «**архітектоніка**» виник в епоху античного мистецтва, а у друковані видання прийшов з архітектури, де означає образну *інтерпретацію конструкції*. Людина з давніх часів інтерпретувала події, своє бачення світу.

Під архітектонікою розуміють домірність розташування частин, їхню логічну співвідпорядкованість. У видавничій справі цей термін і досі застосовується рідко і більшою мірою у значенні візуального відображення структури, для оцінювання або аналізу оформлення, композиції видання в цілому.

Архітектоніка є системою знань про будову художнього твору як єдиного цілого, наукою про інтегральний взаємозв'язок основних його елементів. Композиція видання виникає на основі архітектоніки текстового матеріалу, і архітектонічність визначає ступінь вірності і точності, з якою композиційна будова видання його відображає.

Основними законами архітектоніки можна вважати гармонійне:

- 1) внутрішньозмістове оформлення відповідно до призначення і засобу функціонування;
- 2) зовнішнє художнє відображення загальної просторової організації - структури;
- 3) зорове вираження художньо осмисленої конструкції і матеріально технологічної основи.

Архітектоніка подає текстовий матеріал просторово-графічними засобами через елементи оформлення. Ці елементи (шрифти, зображення, проміжки, декоративні елементи, заставки, складники заголовного комплексу) надають рубрикаційним членуванням візуальної виразності і функціональності.

Отже, архітектонічність видання залежить від: досконалості внутрішнього змісту; досконалості форми вираження; взаємозв'язку внутрішнього змісту і форми вираження; інформативності форми; естетичності художнього вираження змісту і форми вираження, критерію архітектонічності.

2. Застосування режисури в світловому дизайні інтер'єру.

У загальному розумінні **режисура** - керівництво постановкою або режисерська діяльність, погляди, переконання, ідейний задум та схеми побудови твору. Стосовно друкованого видання предмет режисури - здійснення загального керівництва над

процесом організації внутрішньої будови та художнього оформлення видання, визначення складових елементів і поєднання їх у монолітну цілісність з гармонійно сполученими та узгоджено діючими частинами відповідно до *концепції* за допомогою графічних засобів.

Основа режисури та її продукт - матеріальне втілення.

Втілення режисерського задуму відображається у композиційно-графічній моделі, яка відображає задум оформлювана, концепцію проектування в цілому, в якій зафіксована система елементів, композиційних прийомів і засобів, визначені принципи їх взаємозв'язку. Отже, формування цілісного проекту починається з процесу режисури, основі якого - концепція, а результат - проект оформлення.

Світло - один з найяскравіших елементів інтер'єру. Воно здатне акцентувати увагу на об'єкті і об'ємі приміщення. Саме тому важливо правильно організувати освітлення і підібрати достатню кількість джерел світла.

Освітлення кімнати може змінити її вигляд, адже існує ціла режисюра світла. Наприклад, відомо, що світловий дизайн у поєднанні з дзеркалами здатний творити справжні дива. Дзеркала візуально розширюють стіни, а у поєднанні з боковою підсвіткою дзеркало подвоює простір кімнати. Для візуального підняття стелі використовують холодні світлові і тонкі блискучі текстури. На них, як тонкий шар гриму, накладається світло - й ілюзія готова. З допомогою кваліфікованого підбору освітлення, можна „припідняти” стелю, візуально полегшити простір.

Планування системи освітлення - один із найважливіших етапів дизайну помешкання. Традиційно існує дві системи освітлення: локальна і парадна. Раніше для першої слугували настільні лампи, бра, а для другої - люстри. Сучасні освітлювальні прилади дають змогу змінювати освітлення за допомогою реостатного вимикача, який дозволяє регулювати потужність освітлення. Від яскравого світла на кухні до приглушеного освітлення у спальні чи освітлення з ефектом зоряного неба. Сучасні системи освітлення забезпечують комфорт і затишок.

У будь-якому випадку, не варто планувати рівномірне освітлення всієї кімнати. Оптимально облаштувати „острівці” світла за рахунок різних його джерел. Краще в одному приміщенні розмістити декілька джерел освітлення, - це дасть можливість за кілька секунд змінити загальну атмосферу приміщення - яскраву, святкову на спокійну,

інтимну.

Тому, працюючи над проектом інтер'єру, необхідно врахувати всі можливі варіанти. Адже інтер'єр - як відзняте кіно, де дизайнер виступає режисером, а сценарій - спосіб життя людей для яких розробляється даний -проект інтер'єру. Світловий дизайн помешкання повинен гармонійно переплітатися з дизайном меблів, гардин, рослин, разом із вами картинами на стінах, дзеркалами, стильними дрібничками, які створюють домашній затишок. Багато хто здійснює одну і ту ж помилку. Купуючи лампи, вибирають самі із їхньої точки зору, красиві, модні або візуально відповідні інтер'єру. Зовнішній вигляд, без сумніву, важливий, але потрібно відповісти на головне питання: які завдання повинні вирішувати лампи в конкретному приміщенні, і яке світло буде максимально комфортним? Існує декілька типів розподілу світла. Пряме - світло направлене строго в одну точку, основний потік направлений в одну сторону.

Рівномірне - світло розподіляється на всі боки, створюючи рівне фонове освітлення без акцентів. Світильник для такого типу светораспределения, як правило, роблять з прозорого матеріалу, наприклад, матового скла. Переважно розсіяне - основне світло ламп направлене на відзеркалювальні поверхні (стіни, потовк), менший потік акцентує деталі. Розсіяне світло направлене виключно на поверхні, здатні його відображати. Грамотне освітлення досягається шляхом комбінування різних принципів освітлення. Працюючи над освітленням інтер'єру в передпокою, не варто забувати про певне функціональне призначення цієї кімнати. Тут не місце напівтемряві, яскраво освітлений коридор або передпокій допоможуть створити приємне враження від квартири, зрительно збільшити це традиційно невелике приміщення. Крім того, тут Ви упорядкуватимете одяг і взуття перед виходом, тому крім верхнього джерела світла необхідно встановити додаткові точкові світильники. У вітальні фонове освітлення може бути створене за допомогою цікавої і незвичайної люстри або сукупності світильників встановлених в підвісній стелі. У функціональних зонах кімнати, де розташовані дивани і м'які крісла, можна помістити настінну лампу або встановити торшер, який органічно впишеться в інтер'єр і підкреслить загальну концепцію дизайну приміщення.

А для створення більш інтимної атмосфери підійдуть неяскаві настінні бра. Якщо в кімнаті є ефектні ніші, в яких розташовані книги, картини або дорогий посуд, то вони можуть підсвічуватися стельовими світильниками прожекторного типу. Рівень

освітлення в спальні повинен бити значно нижче, ніж в решті кімнат, краще всього, якщо світло буде розсіяним або переважно розсіяним. Дзеркала, шафи і комоди для одягу є функціональними зонами і вимагають посиленого світла, що можна легко здійснити завдяки вбудованим точковим світильникам. В ролі місцевих світильників можуть виступати бра і настільні лампи з абажуром на прикроватьних тумбочках. Тут повинна панувати тепла атмосфера, в якій хочеться відпочити і помріяти. Досягти такого ефекту допоможуть стельові світильники у формі куль і півсфер з матового скла або тканини. Сьогодні також модно встановлювати приховані (вбудовані в тумбочки, ліжка, плінтуси, карнизи) джерела розсіюючого світла.

Для дитячої кімнати необхідне яскраве світло, тут дитина виконуватиме домашні завдання, читатиме, гратиме і веселитиметься. Крім того, джерела світла повинні бити максимально стійкими і протиударними, переважно пластикові, паперові, тканинні або металеві плафони. Дуже добре, коли світильники, торшери і бра, встановлені в кімнаті відповідають віку дитини.

Кабінет - це особлива кімната, яка служитиме своєму господареві робочим місцем. Всім відомо, що при правильному освітленні чоловік може працювати значно довше, не втомлюючись. Тому освітлення кімнати повинне бути денним, адже чим ближче освітлення до природного, тим безпечніше воно для зору. На столі можна поставити лампу, вона забезпечить освітлення робочого місця без відблисків і віддзеркалень, які так стомлюють очі.

Освітлення кухні повинне складатися із загального і зонального. В першу чергу добре освітлюють дві зони - робочу і обідню. Щоб зробити кухню затишною, можна над обіднім столом повісити мобільний світильник, який одним рухом легко опускається або піднімається. Освітлення робочої зони вкрай необхідне, для цього використовують люмінесцентні або галогенові лампи, вбудовані в карниз навісних шаф або лампи, приховані за нижнім краєм полиць.

Для загального, фонових освітлення використовують стельові світильники, які забезпечують рівномірне світло, що м'яко ллється із стелі. А ось центральний світильник може стати цікавою деталлю інтер'єру, що привертає до себе увагу.

Ванна кімната - це приміщення з підвищеною вологістю, тут потрібно поклопотатися про безпеку джерел освітлення. Ідеально підійдуть галогенові лампи,

закриті скляним абажуром.

Біля дзеркала доречно встановити додаткове освітлення, але пряме світло не повинне відбиватися від нього. Краще всього, коли джерела світла розташовані зверху і з боків дзеркала - це зручно і для гоління, і для нанесення макіяжу.

3. Інсталяція.

Інсталяція - художня техніка, яка використовує тривимірні об'єкти призначені для зміни сприйняття простору людиною. Інсталяції влаштовуються зазвичай у приміщенні.

Інсталяції можуть бути як постійними об'єктами виставленими в музеях, або створюватися тимчасово в публічних та приватних просторах. Елементами інсталяції можуть бути різні об'єкти включаючи предмети, малюнки, звук, віртуальна реальність, інтернет та інші. Інсталяцію регулярно презентуються на міжнародних виставках сучасного мистецтва таких, як Венеціанський бієнале. Дворічник мистецтва Сай-Паулу та documenta.

Попередниками інсталяції були « ready-made» Марселя Дюшана. а також твори сюрреалістів та дадаїстів. таких як Курт Швітгерс.

Інсталяція - англ. *installation* — установка, розміщення, монтаж) — форма сучасного мистецтва, яка являє собою просторову композицію, створену з різних елементів , та формує художню цілісність.

Інсталяція - це жанр образотворчого мистецтва. Його відмінна риса - взаємозв'язок за закладеним художником сценарієм декількох об'єктів у творі.

Мауріціо Кателан народився в Італії 21 вересня 1960 року. Живе у Нью-Йорку, працює в жанрі інсталяції. Художник-самоучка, різний час працював кухарем, садівником, охоронцем. Творчий шлях почав з виготовлення меблів для власної квартири, назвавши їх «функціональними меблями з творчим підтекстом». Творчість Мауріціо Кателана носить провокаційний характер.

Компанія Lexus спільно з лос-анджелеської дизайн студією Nondesign створили інсталяцію у формі нового гібрида Lexus CT 200h. Ця композиція стала частиною кампанії Darker Side of Green, покликаної привернути увагу і популяризувати застосування передових екологічних технологій. Глядач, обходячи по периметру дану інсталяцію, створену з двох з половиною тисяч алюмінієвих прутів, в точності повторюють контури Lexus CT 200h, може спостерігати, як колір композиції змінюється

від розкішного і люксового золотого до екологічного зеленого.

Контрольні питання:

1. Яку роль відіграє логіка та інтуїція у творчому процесі?
2. Назвіть приклади шаблонного та нешаблонного мислення
3. Що вивчає евристика?
4. Які методи активізації творчого пошуку ви знаєте?
5. Що означає візуально мислити?
6. Розкрийте зміст терміну «архітектоніка»
7. Що таке інсталяція?
- 8 Поясніть застосування режисури в світловому дизайні інтер'єру